

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Силабус
навчальної дисципліни
«ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМ ПОЖЕЖНОЇ
БЕЗПЕКИ»

Інститут	Пожежної та техногенної безпеки
Кафедра	Автоматичних систем безпеки та електроустановок
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год.
Тип навчальної дисципліни	Вибіркова
Навчальний семестр	Другий
Форма здобуття вищої освіти	Денна, заочна
Мова викладання	Українська
Викладач(і)	<p></p> <p>Олійник Володимир Вікторович, начальник кафедри автоматичних систем безпеки та електроустановок, доктор технічних наук, професор. Наукові інтереси стосуються пожежної безпеки електроустановок та систем пожежежної сигналізації. Має 281 публікацію, з них 221 наукового та 60 навчально-методичного характеру, з них 93 наукових праць, що опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, з них 16 наукових праць, у періодичних виданнях, які включені до наукометричної бази Scopus та Web of Science. Orcid: 0000-0002-5193-1775 Google Scholar: 1R8k7ZoAAAAJ Scopus: 8055053800 Web of Science: ONI-5389-2025 Контактні дані для консультування: oliinyk_volodymyr@nuczu.edu.ua</p>
Анотація навчальної дисципліни	Отримані знання дозволяють здобувачам проводити дослідження пожеж; аналізувати причини виникнення пожеж та вибухів; аналізувати фізичні закономірності формування та виявляти ознаки осередків пожеж; використовувати прилади, які дозволяють визначити після

	пожежі сліди впливу вогню на конструктивні елементи будівель та обладнання; виявляти осередкові ознаки пожежі та напрямки розповсюдження горіння на місці пожеж (та за фотоматеріалами).
Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття здобувачами вищої освіти знань та практичних навичок, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних із з встановленням причин пожеж в періоді їхнього гасіння та після ліквідації, здатність аналізувати фізичні закономірності формування та виявляти ознаки осередку пожежі, особливості виникнення та розвитку.
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	Лекції, практичні заняття. Навчальні заняття (лекційні, практичні, індивідуальні); консультації; самостійна робота; контрольні заходи.
Компетентності	1. Аналізувати причини виникнення пожеж та вибухів і визначати критичні значення небезпечних чинників пожежі та вибуху. 2. Аналізувати фізичні закономірності формування та ознаки осередку пожежі, особливості виникнення розвитку та встановлення причин пожежі.
Програмні результати навчання	1. Проводити експертизу пожеж та готувати проекти експертних висновків; 2. Проводити дослідження з використанням приладів, які дозволяють визначити після пожежі сліди впливу вогню на конструктивні елементи будівель та обладнання; 3. виявляти осередкові ознаки пожеж та напрямки розповсюдження горіння за фотоматеріалами пожеж, що виникли у результаті артилерійських та ракетних обстрілів будівель та споруд.
Де можна застосувати отримані знання та вміння	Набуті при вивченні дисципліни знання дозволять якісно досліджувати пожежі, при залученні до роботи у складі слідчо-оперативних груп фахово брати участь у розслідуваннях пожеж, аргументовано оформлювати матеріали висновків про причини пожеж, виступати у якості спеціаліста у справах про пожежу.
Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин

Тема 1.1 Дослідження пожеж. Загальні відомості.	8
Тема 1.2 Місце виникнення пожежі з точки зору кримінального процесу. Поняття осередку пожежі.	8
Тема 1.3 Порядок спільних дій ДСНС, Національної поліції України та Експертної служби на пожежі.	12
Тема 1.4 Виникнення, розвиток та формування ознак горіння. Сліди впливу вогню і температури в умовах пожежі.	8
Тема 1.5 Ознаки осередку в місці виникнення пожежі.	8
Тема 1.6 Ознаки осередку, що утворюється над місцем виникнення пожежі.	8
Тема 1.7 Осередковий конус. Причини утворення і характер ознак осередкового конусу. Непрямі ознаки осередку пожежі. Ознаки спрямованості поширення горіння. Послідовно загасаючі (наростаючі) поразки.	8
Тема 2.1 Інструментальні методи визначення осередків пожеж.	16
Тема 2.2 Метод встановлення осередку пожежі по площі пожежі. Метод встановлення осередку виникнення пожежі з використанням конфігурації зон пожежі.	20
Тема 2.3 Визначення осередку пожежі по показанням очевидців. Оцінка показань очевидців при визначенні осередку пожежі. Питання, що ставляться на вирішення пожежно-технічної експертизи та її висновки.	18
Загальна кількість годин	120
Форма підсумкового контролю	Залік
Оцінювання навчальних досягнень	Здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями, що наведені у робочій програмі дисципліни
Політика викладання навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань. 2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів. 3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті. 5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення. 6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань. <p>При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.</p>

Рекомендовані основні джерела інформації

1. Дерев'яно О.А., Шевченко Р.І, Щербак С. Портативний пристрій для виявлення осередкових ознак пожежі: пат. 155536 Україна: МПК (2024.01) G01N 15/00 G01R 27/02 (2006.01). No u2023 04459; заявл. 21.09.2023 ; опубл. 06.03.2024, Бюл. No 10.

2. Дерев'яно О.А., Оксьом Т.Ю., Литвяк О.М., Дурєєв В.О. Прилад для вимірювання товщини обвугленого шару деревини. Патент на корисну модель No147153. Дата публікації 14.14. 2021 Бюл. No15.

3. Дослідження пожеж. Конспект лекцій.// Дерев'яно О.А., Олійник В.В. - Черкаси, 2025.- 131 с. https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/nni/ptatb/k-asbtae/text/Dosl_Pog_K_L.pdf

4. Практикум з дисципліни дослідження пожеж. Методичні вказівки до практичних занять. // Дерев'яно О.А., Олійник В.В., Черкаси 2025.- 102 с. https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/nni/ptatb/k-asbtae/text/Dosl_Pog_Prakt.pdf

5. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання (контрольної роботи) з навчальної дисципліни “Дослідження пожеж” // Дерев'яно О.А., Олійник В.В., Антошкін О.А., Бондаренко С.М., Дурєєв В.О., Мурін М.М.. 2025.- 24 с. https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/metod_rosrobka/text/K8/M_K8/DP.pdf

6. Дослідження пожеж: навчальний посібник / Сергій ВОВК, Андрій ХАРЧУК, Андрій СУХАЙ, Юрій ШЕЛЮХ – Львів: ЛДУ БЖД, 2022. – 528 с.

7. Наказ МВС України від 24.07.2017 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами»

8. Цимбал М. Л. Розслідування пожеж (огляд місця події та проблеми застосування спеціальних знань: монограф., за ред. д-ра юр. наук, проф. В. Ю. Шепітька] / М. Л. Цимбал. – Х. : Гриф, 2014 р. – 360 с.